

Приручник за Локализуј

Николај Шафоростов
превод: Часлав Илић

Приручник за Локализуј

Садржај

1	Увод	5
2	Уређивач	6
2.1	Главни прозор	6
2.2	Траке алатки	7
2.3	Тастери пречица	7
2.4	Општи савети	8
3	Пројекти	9
3.1	Опште белешке	9
3.2	Језичак Преглед пројекта	9
4	Појмовник	11
5	Преводилачка меморија	12
6	Могућности синхронизације превода	14
6.1	Стапање	14
6.2	Пресликавање	15
6.3	Алтернативни преводи	15
7	Скриптовање Локализуја	17
8	Заслуге и лиценца	18

Сажетак

Локализуј је систем за превођење помоћу рачунара (ЦАТ), усредсређен на продуктивност и потврду квалитета. Поседује уобичајене компоненте ЦАТ алатки — преводачку меморију, појмовник — као и јединствену способност стапања (синхронизације) превода. Намењен је пре свега превођењу софтвера, али уклапа и спољашње претварачке алатке за слободњачко превођење канцеларијских докумената.

Глава 1

Увод

Поруке у програмима и њихова документација обично се пишу на енглеском. Помоћу радног оквира сачињеног од скупа алатки и библиотека, могуће је учинити да програми осим енглеског „проговоре“ произвољним другим језицима. Процес прилагођавања програма за различите језике назива се *локализацијом*. У локализацију спада превођење сучеља и документације програма на различите матерње језике корисника и, у неким државама или областима, прилагођавање улаза и излаза одређеним конвенцијама. Локализуј је алатка која вам помаже у превођењу сучеља програма на многобројне језике.

Сваки интернационализовани програм даје на превођење један или више фајлова—каталога порука. Наставак ових фајлова је `.pot`. ПОТ је акроним за „шаблон преносивих објеката“. Локализуј је уређивач ПО фајлова (каталога порука Гнуовог геттекста), истовремено и лак за коришћење и напредан. То је систем за рачунарски потпомогнуто превођење, написан од нуле у радном оквиру Развојне платформе KDE-а 4. Поред основног уређивања ПО фајлова уз згодне допунске детаље, Локализуј уклапа подршку за појмовник, преводилачку меморију, режиме разликовања за КуА, управљање пројектом, итд. Поседује многобројне могућности попут детаљне навигације, опсежне уређивачке функционалности, функција за претрагу, проверу синтаксе и статистику.

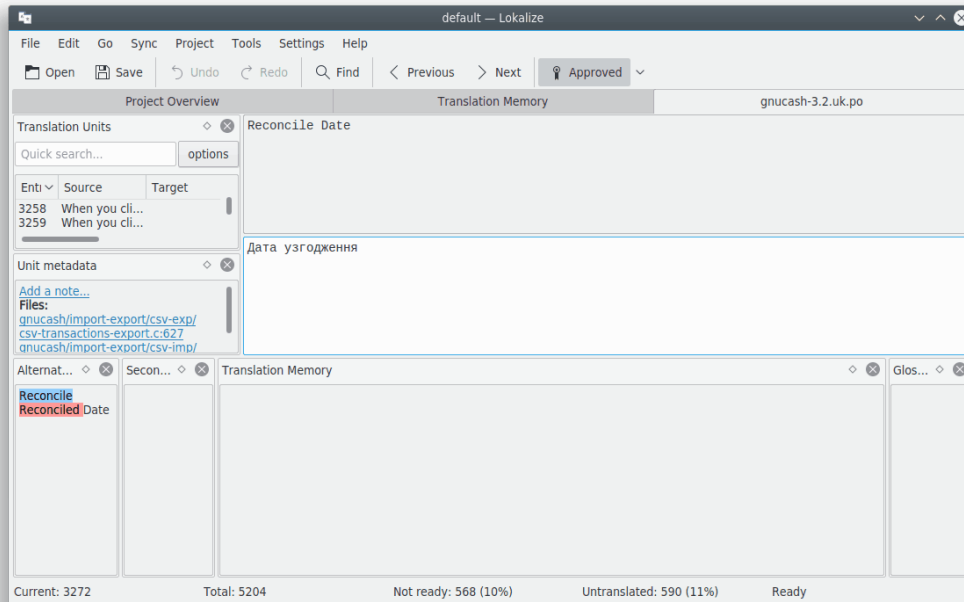
Фајлови преносивих објеката (ПО): Сваки преводилац узме копију једног од ПОТ шаблона и почне да попуњава празнине, преведећи јединицу по јединицу на циљни језик. Фајл који садржи преведени текст назива се ПО фајлом.

Глава 2

Уређивач

2.1 Главни прозор

Главни прозор подразумевано садржи шест делова. Горњи десни оквир је само за читање, и даје тренутно поље `msgid` (изворни текст) у отвореном ПО фајлу. Оквир за уређивање одмах испод садржи поље `msgstr` (циљни текст) које одговара горњем `msgid`, и у њему уносите и уређујте текст превода.

Горњи леви део главног прозора приказује преводилачке јединице. Испод њих стоји одељак метаподатака јединице, који садржи коментаре о тренутно приказаном изворном тексту. Доле лево налази се одељак преводилачке меморије, у којем се издају предлози превода за тренутни изворни текст, на основу базе података преводилачке меморије. У доњем десном углу прозора приказан је одељак појмовника.

Фајлови превода отварају се под засебним језичцима, са два велика вишередна уноса и неколико *алатних приказа*. Ти се прикази могу наслагати (слично језичцима), издвојити, или сакрити. Фајлове превода чини мноштво парова изворни-циљни језик, званих *јединице*. Једна јединица обично одговара једној ниски корисничког сучеља, или једном пасусу документације. Први вишередни унос приказује изворни део јединице; други унос садржи

Приручник за Локализуј

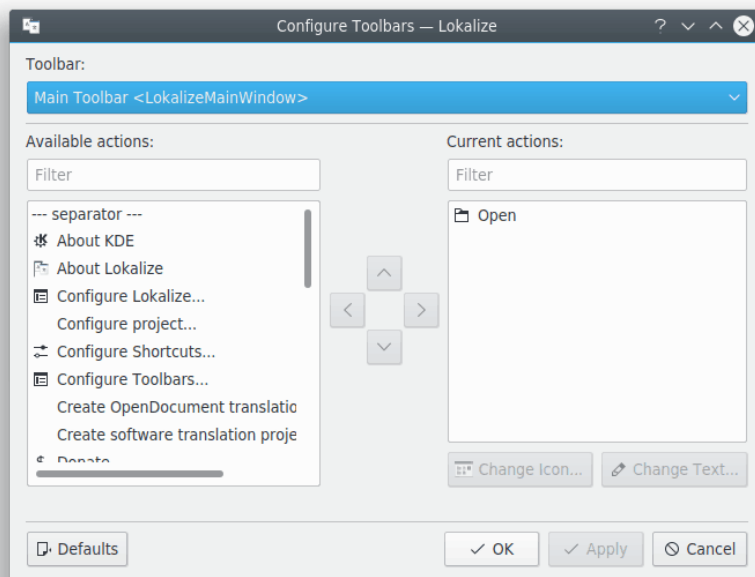
превод, који се може уређивати. Кроз јединице се можете кретати путем приказа **Јединице превода**, или тастерима **PageDown** и **PageUp**.

Јединица може бити *преведена* или *непреведена*. Преведена јединице може бити *спремна* или *неспремна* (што се понекад зове и *мутна*). Ако јединица није спремна, превод јој се исписује се курзивом. Локализуј омогућава лако скакање кроз јединице у фајлу према стању њиховог превода; потражите пречице у менију **Кретање**. Трака стања у дну прозора показује, редом, број тренутне јединице, укупан број јединица, број непреведених и неспремних (мутних) јединица и стање тренутне јединице. При скакању, непреведене јединице се узимају као неспремне. Такође се можете послужити могућношћу филтрирања у алатном приказу **Јединице превода**: притиском **PageDown** заправо скачете на следећу јединицу на филтрираном и уређеном списку у том приказу.

У главни прозор могу се додати још многи одељци: **Алтернативни преводи**, **Примарни синхро**, **Секундарни синхро**, **Двојне јединице**, итд. Ово се чини преко главног менија **Подешавање** → **Прикази алатки**.

2.2 Траке алатки

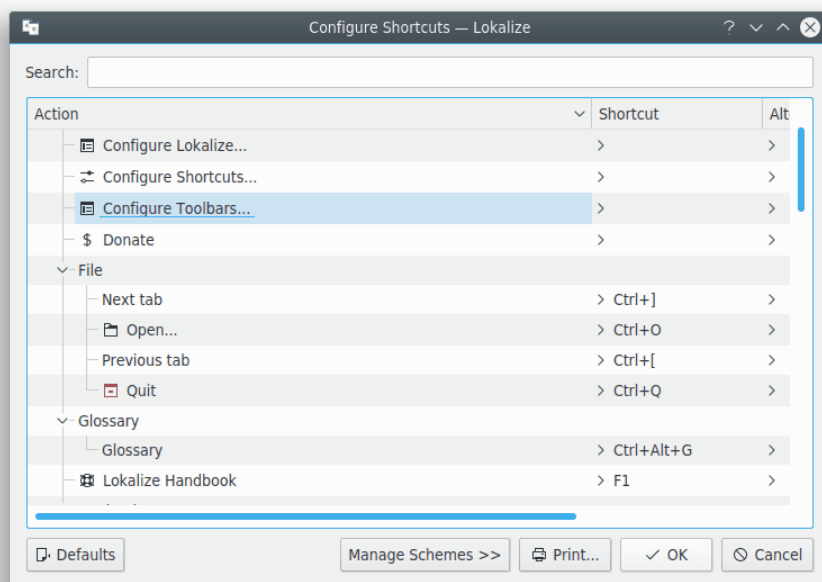
Можете додавати и уклањати радње са траке алатки преко главног менија **Подешавање** → **Подеси траке алатки...**

Више детаља потражите у одељку [о тракама алатки](#) у [Основама KDE-а](#).

2.3 Тастери пречица

Употребом тастера пречица при превођењу можете уштедети време. Пречице подешавате преко главног менија **Подешавање** → **Подеси пречице...**

За више детаља погледајте [одељак о пречицама](#) у Основама KDE-а.

2.4 Општи савети

Ако преводите за KDE, онда ћете или већ имати пројектни фајл Локализуја у фасцикли свог језика (обично по имену `index.localize`), или можете изабрати **Пројекат** → **Направи нови пројекат** да чаробњак преузме фајлове превода на вашем језику и аутоматски створи пројекат.

САВЕТ

Препоручљиво је да се уместо употребе менија и трака алатки навикнете на пречице с тастатуре, јер ћете тако бити продуктивнији. На пример, помоћу **Ctrl-L** фокусирасте поље **Брза претрага...**, ради филтрирања списка јединица у приказу **Јединице превода**. Пошто унесете филтер, притискањем **PageDown** можете се кретати кроз филтрирани списак.

Ако радите са фајловима превода у формату ИксЛИФФ (обавезно ако преводите ОДФ), доступна су и проширена стања (*нова, чека преглед, одобрена*, итд.), која можете бирати из падајућег менија дугмета **Одобрена** на траци алатки. Сврставање стања у *спремно* или *неспремно* зависи од тренутне *фазе радног тока* (*превод, преглед, одобрење*). Подразумевана фаза зависи од ваше *улоге* у пројекту, задатој у поставкама пројекта. Свака јединица обично садржи податак о фази у којој је измењена последњи пут, а за сваку фазу се у фајл бележи њен власник.

Глава 3

Пројекти

3.1 Опште белешке

Пројекти су једна од главних замисли у Локализују. Пројекат чини фајл са путањама к фасциклама с преводима, шаблонима, и помоћним фајловима: појмовнику, аутоматизујућим скриптама, преводилачким меморијама. Кад год Локализуј отвори фајл а да пројекат није претходно читан, потражиће пројектни фајл у родитељским фасциклама (до четири нивоа изнад). Ако покрећете Локализуј из командне линије, пројектни фајл можете навести опцијом `--project`.

За сваки пројекат бирате своју улогу у њему (*преводилац*, *прегледач*, *одобравач*), а која утиче на фазу радног тока коју Локализуј аутоматски преузима за фајлове које уређујете.

ПРИМЕДБА

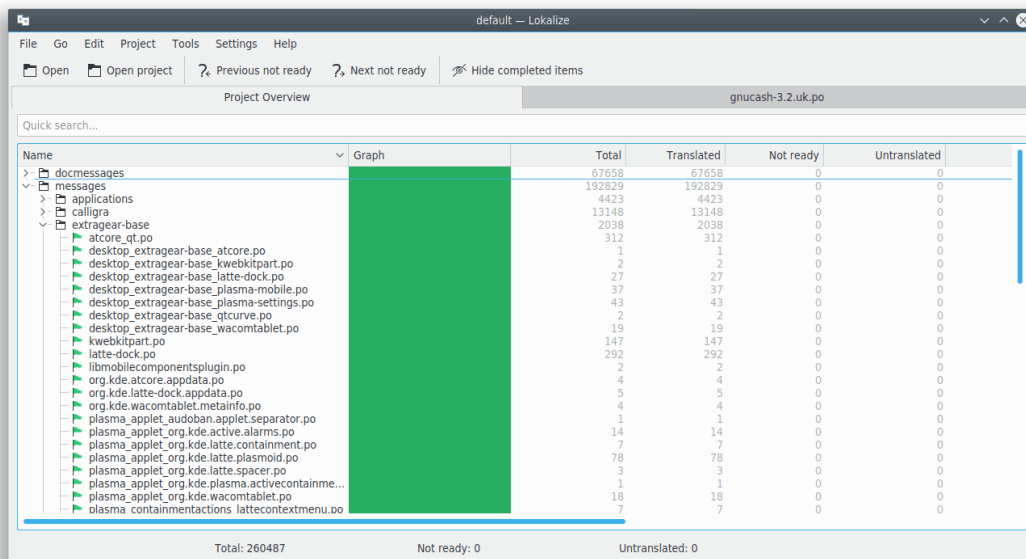
Преводилачке меморије, за разлику од пројектних фајлова, појмовника и скрипти, не деле се међу члановима тима. Оне се стварају и одржавају под домаћом фасциклом корисника, односно, преводилачке меморије свих пројеката складиштене су у истој фасцикли; тако се свака може користити у сваком пројекту.

3.2 Језичак Преглед пројекта

Када први пут покренете Локализуј, видећете празан језичак **Преглед пројекта**. То је приказ менаџера фајлова, који вам омогућава преглед свих ПО фајлова. Радни ток Локализуја почиње стварањем или отварањем пројекта; овај језичак садржи стабло фајлова, са статистиком текућег пројекта, попут процента преведених јединица и последњег преводиоца. Одавде на лицу места можете отворити фајл по жељи, под другим језичком истог прозора.

За стварање новог пројекта употребите **Пројекат** → **Направи нови пројекат**. Бићете проведени кроз кораке потребне за стварање пројекта. У менију **Пројекат** такође можете наћи опције попут **Преглед пројекта**, **Подеси пројекат...**, **Отвори пројекат**, и **Отвори недавни пројекат**.

Приручник за Локализуј

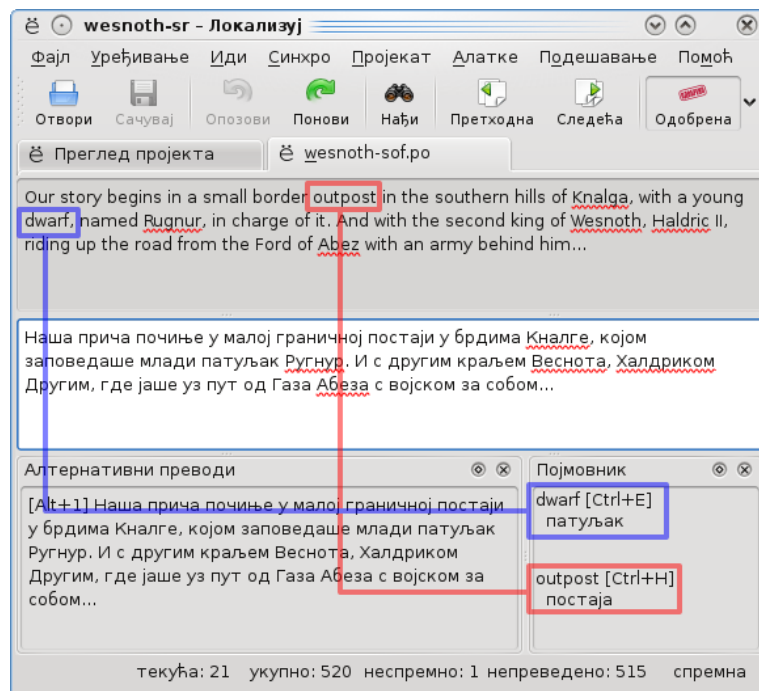
Под језичком **Преглед пројекта** дато је стабло фајлова са статистиком текућег пројекта, попут процента преведених јединица и последњег преводиоца. Одатле можете отворити фајл под новим језичком у текућем прозору Локализуја.

Глава 4

Појмовник

Није ли вам додијало уписивање једног те истог низа речи изнова и изнова, само зато што би вам више времена одузело да пронађете претходни превод и копирате-налепите? Локализуј зато даје алатни приказ појмовника, у коме само уочите (чест) низ речи и уметнете га притиском пречице.

Наравно, појмовник се претходно мора испунити низовима речи. За то на располагању стоји уређивач појмовника, којим такође можете непосредно претраживати појмовник.

Глава 5

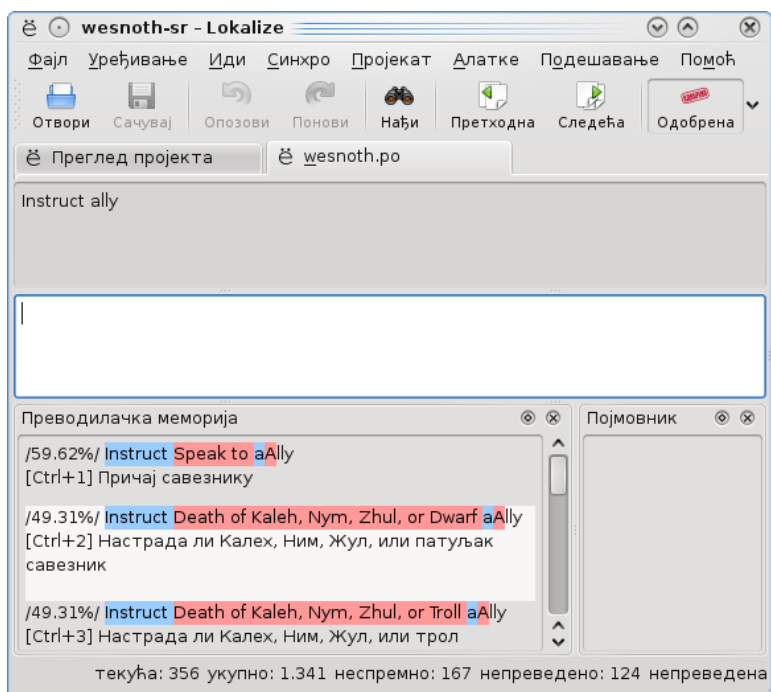
Преводачка меморија

Приказ **Преводачка меморија** (ТМ) омогућава превлачење у њега фасцикле са збирком фајлова превода (рецимо, из прозора Делфина), почим ће, за неколико минута, аутоматски почети да даје предлоге превода при свакој промени јединице. За уметање предлога у тренутну јединицу, користите пречице **Ctrl-1**, **Ctrl-2**, и тако даље, према броју предлога.

Користите **Алатке** → **Управљај преводачким меморијама** за додавање и управљање преводачком меморијом у пројекту. Можете увести и извести податке из ТМИкс формата.

Притиском **F7** добијате језичак **Преводачка меморија**, за постављање слободних упита ТМ-у. Клик на резултат претраге отвара одговарајући фајл на тој јединици. Ако желите брзо да отворите неки фајл (који је већ додат ТМ-у) у пројекту, уместо прегледања кроз **Преглед пројекта** можете само уписати његово име у поље **Маска фајла:**, закључно са ‘*’.

Мотор ТМ-а индексира све јединице, укључујући неспремне и непреведене. Ово у потпуности одмењује могућност претраге кроз фајлове, која мора наново да прође кроз све фајлове у пројекту за сваки наредни упит.

Пакетно превођење:

Приручник за Локализуј

Да аутоматски уметнете све предлоге из базе преводачке меморије који су тачна поклапања, употребите **Алатке** → **Испуни све тачне предлоге** или **Испуни све тачне преводе и означи као мутне**. (Ова могућност је слична некадашњем „грубом преводу“ у К-бабелу.)

Глава 6

Могућности синхронизације превода

Синхрорежим штеди пуно времена уредницима, у случајевима када два или више преводаца раде истовремено на једном фајлу, или када треба одржавати преводе у неколико развојних грана софтвера.

Локализуј омогућава брзо кретање кроз јединице које се разликују, приказујући разлике реч-по-реч. Тако, даје два синхроприказа: **Примарни синхро** и **Секундарни синхро**. Они су истоветни, али се први обично користи за стапање превода, а други за синхронизацију између две гране софтвера.

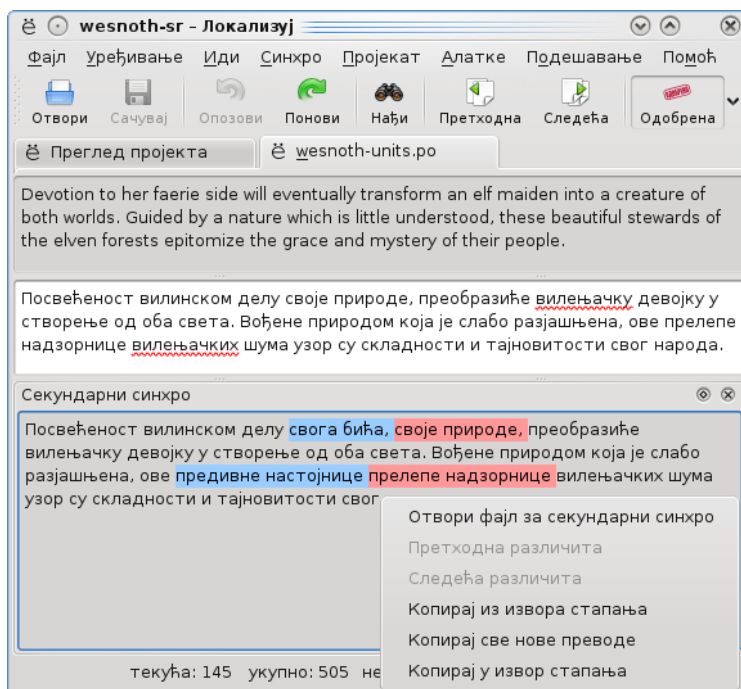
Пошто сте копирали превод из помоћног фајла (*синхронизовали га*), све потоње измене те јединице биће пресликане назад у помоћни фајл.

6.1 Стапање

Једна од намена синхрорежима је испитивање измена које су начинили (новопечени) преводиоци — када се не можете поуздати у квалитет учињеног.

Отворите првобитни фајл, па превуците његову допуњену верзију у приказ **Примарни синхро**. Потом се кроз јединице које се разликују можете кретати пречицама **Alt-доле** и **Alt-горе** (можете поставити и неке друге, као и обично у КДЕ програмима).

Приручник за Локализуј

6.2 Пресликавање

Синхрорежим се може користити и за истовремено уређивање превода у две различите гране. У опцијама пројекта, под ставком **Фасцикла гране**: задајте путању корене гранске фасцикле, и **Секундарни синхро** ће аутоматски отворати фајлове из те гране. Како измените јединицу у главној грани, тако ће се то одразити на исту јединицу у другој грани (наравно, ако је има тамо).

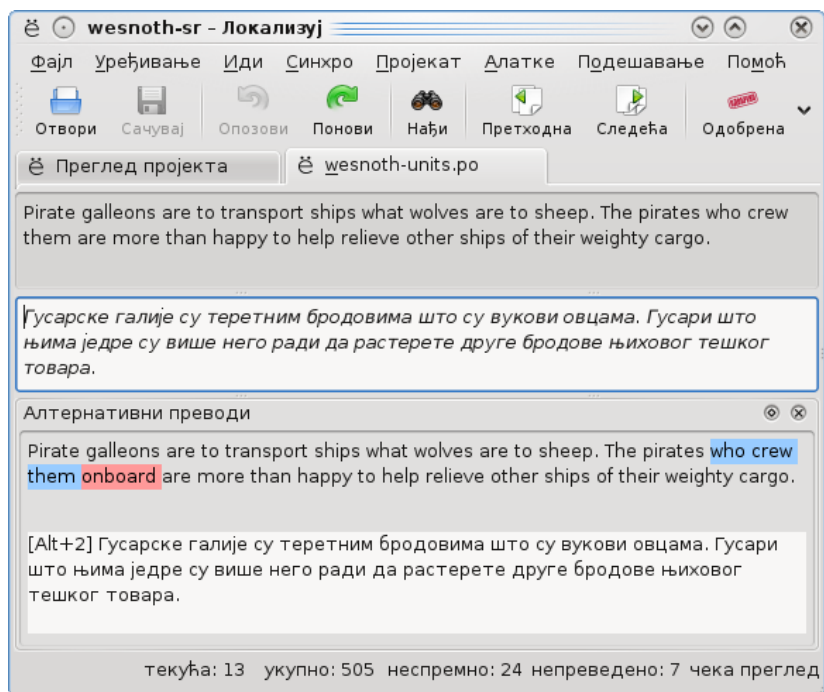
На пример, ако преводите КДЕ можете довући дебло у `/home/xx/hacking/kde/trunk/l10n-kde4/sr`, грану у `/home/xx/hacking/kde/branches/stable/l10n-kde4/sr`, и Локализујем направити пројекат `/home/xx/hacking/kde/trunk/l10n-kde4/sr/projekat.lokalize` у којем поставите `BranchDir=../../branches/stable/l10n-kde4/sr`. Онда радите преко овог пројекта, предајући измене у фасциклама и дебла и гране.

6.3 Алтернативни преводи

Свака јединица може имати неколико придружених *алтернативних превода*. Такви преводи се могу појавити при ажурирању фајла, када дође до мање измене изворне ниске — тада се стари превод (и припадајући му стари извор) премести у списак алтернативних, како не би био изгубљен.

Код превођења софтвера, фајлови превода се обично припремају алаткама Геттекста. Када се изворни текст измени, Геттекстове алатке ажурирају фајлове превода обележавајући измењене јединице као *мутне* (или *неспремне* у другој терминологији). Такође складиште претходни изворни текст како би преводиоци могли тачно учити учињене измене. Локализуј олакшава живот преводиоцу тиме што истиче измењене делове изворног текста у приказу **Алтернативни преводи**.

Приручник за Локализуј

Глава 7

Скриптовање Локализуја

Локализуј се може проширити скриптама на неколико интерпретираних језика, попут питона и јаваскрипта. Скрипте се уклапају у сучеље Локализуј обично као радње у менију (којима можете доделити пречицу са тастатуре). Локација и име ставке менија за скрипту дефинисани су у пратећем `.rc` фајлу. При сваком отварању пројекта, Локализуј тражи `.rc` фајлове у фасцикли `FASPROЈЕКТА/lokalize-scripts` и додаје их у фајл *кеша* по имену `FASPROЈЕКТА/lokalize-scripts/scripts.rc` (зато овај фајл не треба стављати под управљање верзијама којим се прати пројекат). `.rc` фајлови такође садрже путање скрипти, релативно према сопственој фасцикли или системској фасцикли скрипти — обе се испробавају (заправо, путање *треба* да буду релативне ако желите да делите ове фајлове са сарадницима на пројекту). На пример, можете задати `../scripts/lokalize/opensrc.py` да би се скрипта читала из глобалне фасцикле Локализујевих скрипти (тј. која није посебна за ваш језик).

Примери `.rc` фајлова могу се наћи у инсталационој фасцикли Локализуја (обично `/usr/share/lokalize/scripts/`) и у [ризници КДЕ-а](#). [Овде](#) можете наћи још примера скрипти, укључујући и јаваскриптну `check-gui.js` која се извршава аутоматски при сваком уписивању фајла (постигнуто посебном опцијом у `.rc` фајлу). Ако сте упознати с питоном или јаваскриптом, код би требало да је јасан сам по себи.

Следе везе ка документацији АПИ-ја. Све означено са `Q_SCRIPTABLE` може се користити у скриптама.

- документација [објекта уређивача](#)
- документација [објекта Локализуја](#)
- документација [објекта пројекта](#)

Глава 8

Заслуге и лиценца

Локализуј

Ауторско право за програм © 2007-2009, Николај Шафоростов shaforostoff@kde.ru

Нешто кбда преузето из К-бабела, Локализујевог претходника.

Ауторско право за документацију © 2007-2009, Николај Шафоростов shaforostoff@kde.ru

Аутор:

- Николај Шафоростов [shaforostoff AT kde.ru](mailto:shaforostoff@kde.ru); Шанкар Прасад [svenkate AT redhat.com](mailto:svenkate@redhat.com); Света Котари [swkothar AT redhat.com](mailto:swkothar@redhat.com)

Више детаља потражите на домаћој страници Локализуја.

Прево Часлав Илић caslav.ilic@gmx.net.

Документација се даје на коришћење под условима Гнуове Лиценце слободне документације.

Програм се даје на коришћење под условима Гнуове Опште јавне лиценце.